

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

<i>Єременко Олександр Михайлович</i> ГІПОТЕТИЧНА МОЖЛИВІСТЬ МІСТИЧНОГО КОМУНІЗМУ	326
<i>Смазнова Ірина Сергіївна</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПРОБЛЕМУ ФІЛОСОФІЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА МЕДІАПРАКТИК.	328
<i>Капустіна Надія Борисівна</i> РЕКЛАМА У МАС-МЕДІА: ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	331
<i>Сумарокова Людмила Миколаївна</i> «ЦІННОСТІ» ТА «ІНТЕРЕСИ» В СУЧАСНИХ АРГУМЕНТАТИВНИХ ПРАКТИКАХ	335
<i>Крижановська Тетяна Олександрівна</i> КОНЦЕПТ САМОСТІ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ТРАНСЦЕНДЕНТАЛІЗМІ.	338
<i>Токар Людмила Вікторівна</i> ПРОБЛЕМА ОЦІНКИ РІВНЯ АБДУКТИВНОГО МИСЛЕННЯ КАНДИДАТІВ ПІД ЧАС ТЕСТУ НА КОГНІТИВНІ ЗДІБНОСТІ.	342
<i>Польовий Святослав Сергійович</i> НАРАТИВ ЯК ФОРМА ВЛАДИ.	345
<i>Максимчук Діна Дмитрівна</i> ЗАЛЕЖНІСТЬ ТА САМОДОСТАТНІСТЬ ЯК ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ КАТЕГОРІЇ.	348
<i>Скриннік Руслан Алізамінович</i> ІСТОРИЧНИЙ ПРОЦЕС У КОНТЕКСТІ СВІТ-СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ	351
СЕКЦІЯ 18. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВИХ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ	
<i>Кормич Людмила Іванівна, Кормич Анатолій Іванович</i> ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК ДЕМОКРАТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗШИРЕННЯ УЧАСТІ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: МОЖЛИВОСТІ І ЗАСТЕРЕЖЕННЯ	355
<i>Вітман Костянтин Миколайович, Капсамун Олег Георгійович</i> СТРАТЕГІЯ «ЗВОРОТНОГО КІСІНДЖЕРА» В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ КОНФРОНТАЦІЇ: ГЕОПОЛІТИЧНА ДИЛЕМА США	358
<i>Мамонтова Елла Вікторівна</i> СЕМІОТИКА ЯК АКТУАЛЬНИЙ МЕТОД ПОЛІТИЧНОЇ АНАЛІТИКИ У ДОБУ ГІБРИДНИХ ВІЙН.	361
<i>Завгородня Юлія Володимирівна</i> ПОЛІТИКА ЗАХИСТУ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТЬ	363
<i>Козьмівних Альона Віталіївна</i> ВИМУШЕНИЙ ЦИФРОВИЙ АВТОРИТАРИЗМ ЯК БЕЗПЕКОВИЙ ВИКЛИК В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ.	366
<i>Краснопольська Тетяна Миколаївна, Каприця Роман Олександрович</i> РОЛЬ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ У ПРОЦЕСІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ)	368
<i>Сушко Анатолій Іванович</i> ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	371
<i>Лисянський Павло Леонідович</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОПЕРАЦІЇ ЯК ВИКЛИК НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ БЕЗПЕЦІ ДЕМОКРАТІЇ	373
<i>Железков Андрій Іванович</i> СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ЗА РІЗНИХ ВИДІВ ПОЛІТИЧНОГО РЕЖИМУ.	377
СЕКЦІЯ 19. СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	
<i>Яковлев Денис Вікторович</i> ПОЛІТИЧНА ПРОПАГАНДА ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЧАС: МІФОЛОГІЯ МАЙБУТНЬОГО.	380

становлення громадянського суспільства в Україні і в світі: виклики, тенденції, перспективи. : матер. Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Одеса, 4 листопада 2022 р.) / наук. ред. В. Колкутіна, упоряд. Ю. Грушевська Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. С. 126–130.

3. Baudrillard J. Le système des objets. Paris : Gallimard, 1968. 288 p.

Ключові слова: комунікація, медійні практики, насильницька комунікація, нарцисизм, людина як річ, система речей, Ж. Бодрійяр.

Keywords: communication, media practice, violent communication, narcissism, human as a objects, system of objects, J. Baudrillard.

Єременко Олександр Михайлович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри філософії, доктор філософських наук, професор*

ГІПОТЕТИЧНА МОЖЛИВІСТЬ МІСТИЧНОГО КОМУНІЗМУ

У кожному світогляді можна виявити необхідні константи і варіативні позиції, які для даного світогляду не є необхідними, але можливими. При цьому одні позиції добре сумісні всередині даного світогляду, так би мовити, «збалансовані», інші – погано сумісні, треті – несумісні. Цікаво, що погано сумісні позиції зовсім не є неприпустимими, навпаки, вони можуть бути оригінальними, яскравими та евристичними. Розглянемо з цієї точки зору деякі нереалізовані позиції марксистського різновиду революціоністського світогляду.

На перший погляд, вчення про сакральний світ та безсмертя душі дуже погано сумісні з революціонізмом, а вчення про смертність Людини дуже добре сумісне. Насправді тут, як-то кажуть, все не так однозначно. Смертність добре сумісна в тому сенсі, що смертна Людина повністю належить цьому Світу, а тому її бажання виправити недосконалий Світ буде більш пристрасним, ніж у того, хто вірить у безсмертя. Смертність сумісна краще безсмертя, оскільки вона пов'язана з запереченням посмертя в сакральному Світі, а сакральний Світ погано сумісний. З революціонізмом добре сумісне все, що концентрується на цінності цього світу і заперечує не тільки цінність, а й саме існування трансцендентного.

У цьому плані цікаві глибинні світоглядні підстави матеріалізму і войовничого атеїзму Маркса, Енгельса і Леніна. Особливо цікавий у цьому плані «вождь світового пролетаріату». Ми виявляємо у Леніна запеклі, шалені нападки на «боженьку», на об'єктивний і суб'єктивний ідеалізм. Що ж обурює Ілліча у цих вченнях? Бог дуже поганий тим, що обіцяє посмертне буття, зокрема посмертну відплату. Тим самим він не тільки ставить під сумнів цінність революційного перетворення цього Світу, а й навіть обезмислює її. Свідомий революціонер прагне порятунку у цьому Світі, а не в потойбічному. Зрештою, заперечення Бога є запе-

реченням сакрального світу. Геть посмертя, нехай живе земне буття! А оскільки земний Світ недосконалий, ми виправимо його найрадикальнішим чином.

Приблизно та сама модель обумовлює заперечення об'єктивного ідеалізму. Для об'єктивного ідеалізму істина не в матеріальному Світі, а в ідеальному, який схожий на сакральний. Царство ідей у Платона – варіант сакрального світу. Абсолютна ідея у Гегеля є сакральною сутністю, яка замінює Бога. Будь-який об'єктивний ідеалізм повинен у тій чи іншій формі визнавати сакральний світ. Понад те: послідовний об'єктивний ідеалізм має бути теїстичним. У цьому плані Ілліч має рацію: ідеалізм є шлях до «боженьки».

Добре, а чим не потрапив вождєві суб'єктивний ідеалізм? Також знецінюванням матеріального Світу, але в іншій формі. У суб'єктивізмі реальний Світ або розчиняється у свідомості, або ставиться під сумнів, або взагалі заперечується. У кожному випадку реальний Світ знецінюється відносно суб'єктивного світу людської свідомості, його онтологічний статус набагато нижчий, ніж суб'єктивного. Але тоді знецінюється революційна боротьба. Слід змінювати свідомість, а не об'єктивний Світ. Для революціонера це боягузлива позиція жалюгідного обивателя. Об'єктивна реальність – це справжній Абсолют Леніна, і Світова Революція здійснюється у сфері цього Абсолюту.

Щодо смертності виявляється дуже цікавий розумовий хід, пов'язаний також із сакральним Світом. Ми зазначили, що сакральний Світ і безсмертя в ньому погано сумісні з революціоністським світоглядом, але це не означає, що вони несумісні. Висловимо гіпотезу, що затяте заперечення посмертного буття виявилось величезною помилкою марксизму, можливо, фатальною. В епоху «зрілого соціалізму» комуністичний ідеал померк у свідомості радянської людини. У повсякденному світогляді комунізм набув рис тривіального суспільства споживання, в якому кожному будуть безкоштовно надані всі матеріальні блага, які можна уявити. Комунізм представлявся величезним супермаркетом, у якому ні за що не треба платити. У повсякденних розмовах можна було почути: «Шкода, що ми не доживемо до комунізму, але наші онуки та правнуки доживуть». Якби в марксизмі було вчення про воскресіння в майбутньому комунізмі героїв революційної боротьби, навіть не обов'язково загиблих на полях битв за комунізм, але, наприклад, сумлінних трудівників, передовиків виробництва, героїв соціалістичної праці, то комуністична ідеологія набагато глибше проникла б у душі. Причому можна було б вигадати, що герої революційної боротьби і праці воскреснуть для нового життя в якомусь вищому, містичному вимірі комунізму. Такий світогляд не впав би відразу під натиском Перебудови.

Щодо реінкарнації, то тут не зовсім ясно. Реінкарнація погано сумісна як різновид безсмертя. Але якщо в наступних втіленнях революціонер може брати участь у перманентній революції, це добре сумісне. Це може бути варіантом містичного комунізму, описаного вище.

Ключові слова: світогляд, марксизм, комунізм, безсмертя душі, сакральне.

Keywords: worldview, Marxism, communism, immortality of the soul, sacred.